

L'Estiuada

PERIÒDICH D' INFORMACIÓ COMARCAL

Sortirà cada divendres durant l'estiu ☀ Redacció y Administració: CARRER DE VICH NUM. 9

Any I

Sant Hilari Sacalm, 17 Juliol de 1908

Núm. 4

DESVETLLAMENT

Desvetllar l'esperit condormit de nostra terra es tasca que s'impesa. Pregonar l'ideal patriòtic que 'ns fa mouer a impulsos d'un sagrat entusiasme fent que arribi fins al lloch més arrecerat de nostres montanyes, es verament necessari, y ho es, sobretot, perque no será improductiva la tasca, ni caurà en terra xorca la idea redemptora del Nacionalisme, car en un ambient tan catalanesch com el nostre, arreu ahont hi romanguí un esperit, no redimit encaire de catalanitat, vindrà a incorporar-se al ja nombrós estol dels redimits y per demunt de nostres abruptes serralades fins a lo més pregón de nostres afraus, la idea qu'es carn y esperit nostre perque está enmotllada en nostre propia idiosincràcia, hi germinará ab una ufanor esplendorosa.

Y no ho dubteu que será aixís, car aquí ahont podriem dir que hi resideix el cor de Catalunya ha de bategarhi ab més intensitat que en cap altre encontrada el sentiment nacionalista marxant axís a la devantera pera 'l conqüeriment de nostres reivindicacions patriòtiques.

Aixó es lo que de temps ens acarona, y com enamorats de la terra ahont s'hi tancan nostres més dolsos recorts, dirigim tots els nostres esforços pera que aixís com en la historia de la Patria li hem donades jornades memorables; y fills d'una eminencia indiscutible, en els futurs anys hi estem dignament representats teninthi un lloch d'honor pera tot lo que 's refereix als diferents rams de la ciencia y les belles gestes de les accions humanes no estroncantse axís nostre gloriosa tradició.

JOSEPH VILÀ

Tasta Olletes

DE BARCELONA A ARBUCIES

—Però escolti,—prosseguí jo, trencant les reflexions del meu interlocutor, que, ab els ulls

mitj aclucats, contemplava 'l pintoresch conjunt que formaven unes quantes vaques ab sos vedells, pasturant y mosquejant damunt d'un prat vert, humit y flairós com un esqueix de primavera.—Escolti, senyor...

—Serafi Velazquez, per servirlo.

—Donchs, senyor Velazquez, si ara jo li digués «retrati'm», el posaria en un compromís, veritat?

—Res d'aixó: el retrataria tal com el veig, y... llestos.

—Tot vert?

—Y donchs!

—Però... vol dir que hi hauria algú capas de regonèixem?

—Uy, uy, uy! Quines preocupacions! Quines preocupacions! Ja veig que vostè és dels de l'antigalla. ¿Que per ventura's pensa que jo ni cap dels meus companys d'escola'ns hi encaparrém poch ni molt ab aixó que vostès ne diuen *la semblança*? Cah, home, cah! Fugi'm d'aquí! La qüestió capital per nosaltres es la taca, el conjunt, el cop de vista... En una paraula, *l'impresió*. Y qui siga capas de sentir-la que la senti.

—Ja vaig comprenent.

— b dues paraules li donaré una idea clara de la nostra teoria. Imagini's vostè que'm proposo pintar un coco, per exemple, y suposi's que, mercès a la combinació de les llums, al moment d'agafar la paleta veig al coco vermell com una cirera. Què faria vostè? ¿Esperaria a veure'l color de xacolata? Ah, no, senyor! Res de aixó. Pinzellada *que te crió*, y, sens apartarme un punt de la realitat, pinto un coco vermell, ben vermell. Que passa un: «Que és aixó» Un altre: «Miris quina pilota!» Un altre: «Sembla una magrana!» Vostè escolta impassible ab la convicció de que són una colla d'ignorants... sap?... Y menyspreant la critica vulgar y encarcerada, l'endemà agafa novament la paleta, pega ullada al coco, y si 'l veu groch el pinta groch y... santes pasqües.

—Bé: tot aixó ho entench, o, mellor dit, ho sento. Jo ja sé que vostès ab atrevida empena's varen dir un dia: «Vo'em sorprende la Naturalesa en tota sa veritat. Deixemnos de tallers.

Eixim del cau. Anem a cercarla allà on se trobi: en ple sol, en plena nit, al cim de la montanya, en l'eixida del vehí, en la cambra del malalt, sota les voltes del temple». Tot això ho sé, y sé també que d'eixa genial riuada n'arrancaren els colors llampants y decidits, les formes retallades, com també els velatges intensius, els contorns esboirats, les entonacions misterioses... Però que a redós d'eixa interessant evolució vulga fernes combregar ab rodés de moli, pintant cocos vermells com cireres y homes de carn y óssos verts com reinetes... què vol que li diga?... 'm sembla, Sr. Velazquez, qu' és empenyarse en escombrar del món els combatuts vestigis de bona fe que encara hi resten. En cambi, si vostè les emprengués pel *cartellisme*, si tractés de dedicar-se francament a eixa virolada branca del art decoratiu, no tan sols fóra jo 'l primer en adherirme sens parpellejar el seu *modo de veure*, sinó que, tenint en compte ses naturals aptituds, fins m'atreviria a assegurarli un lloch preeminent entre 'ls *cartellistes* de cap d'ala.

—Endavant! Encara 'm farà riure. En *resumidas cuentas*, vostè m'ha pres... ¡que sé jo per qui m'ha pres! Però cregui que puch volar més alt, molt més alt de lo que vostè suposa, sap?

—Oh, prou, prou... Més entre pintar cartells ab honors de quadro, com algun n'he vist, o quadros ab aires de cartell, com tants ne corren, em penso...

—Dale! Miri's qu' és gran! Bé, vaya, parlem clar: vostè no és dels nostres

D.

ESTIU

Nostra vila ha comensat els dies de la seva animació, alegría y esplendorositat.

Ab les riques gales de l'estació estival, la verdor lluenta, espurnejant de nostres montanyes exuberants de vegetació y el xerroteig de les innombrables fonts brindadores d'aigua gelada y cretallina, s'hi aparella la gran festivitat vilatana robusta de vida, tota plena de colorides notes.

S'observa arreu bellugadissa de gent: anades y vingudes de vianants que s'afanyen en cercar hostatge en nostra població temerosos de no poder enquirshi, no trovant repós en la nostra vila en mitj d'infinites belleses, gaudint d'un clima fresch y sanitos.

La renomada mundial de les aigues medicinals, quina bondat arreu trobaren qu'us certificarà per experiència propia, omplena de forasters la població per si sola.

Per tot aixó la nostra vila es cada estiu con-

curregutissima apesar de les crissis y de les competencies.

El vehinatge amb l'alterós Montseny es objecte d'excursions innombrables, y tot el cumul de montanyes y serralades conviden a fer excursions delitoses.

En la vila s'organisen diversions y 's melloren els passeigs, carrers y fonts, perque la població 's presenti urbana y cuidadosa de lo seu, que la més gran satisfacció pel nostre poble es la de fer més agradosa l'estada en aquesta, dels estiuadors.

El crit de ¡A reveure! que surt frissós del cotxe curull de carn humana, al anar a empendre la marxa, afalaga y ompla de benhauransa els cors dels senzills habitants d'aquesta.

EL CABELL BLANCH

Perqué hi ets sortit en un cap jove hon la b'ancor es l'esperança, y la única clapa negra els cabells?; perqué t'el has posat aquest disfrás per tu tant impropí?; perqué t'hi has tornat!; es que ets el mes sensible y es mes forta l'impresió que en tu ha causat alguna sotragada de la vida, o es qu'ets mes feble y al primer contratemps sucumbeixes, o es qu'ets mes orgullós y ab ta ostentosa presència vols ferte superior als altres o es qu'ets mes nín y vols posarte vestits d'home?

Ets mes sensible?: si tal malhajas tu per mi, y malhaja per tu la sort que t'ha posat hont ets, a la calda del sol y a la mercé del vent, y no en cap cós d'esllanguida, pàlida y romántica damisela criada al ombracle de ciutat, somniadora de palaus encantats y primceps llibertadors.

Ets mes feble?, jo 'm gaudeixo de ta miseria, y del avergonyiment que en tu portarás al veuret sol entre tots, l'unich desnerit mentres els altres creixen y fermes desafien l'intemperí.

Ets orgullós?, com que per anar a lo gran cal no confondre 'l camí, o sinó s'arriva a la ridícula, l'has errat, y ab aquesta 't quedes.

O ets un nen que vols posarte vestit d'home?: aixó será, potser per ser el mes petit, al veuret oblidat al mitj de tots sens la carícia obligada, y nano, sens la preferència necessaria al qui per ser endarrerit s'el ha de fer passar devant dels altres, ni has cridat l'atenció perqué 't restituis la manyaga que s'et quedava, y m'has fet la picardia; si aixis es, admirant ta pensada, com el pare amorós, esclato ab una rialla joyosa al veurer y disfrutar ab la travessura del seu ninet.

JOSEP DE RIBOT.

TORNANT A MONTANYA

A la plana m' hi anyorava
y a montanya so tornat;
quan les cimes ovirava
tot el cor se m' ha esponjat...

Deu me dó en santa armonia
les costums de pagesia
que ha anyorat l' ànima mia
en tants jorns de soletat.

.....

Sota un cel seré, blavissim
que amenaçan alts turons,
el paysatge hi es bellissim
amplejant els horitzons.

Jo hi romanch, y en pau ditxosa
de Natura prodigiosa
sé 'ls secrets que ab veu commosa
me dú l' ayre ab sos petóns.

—Molt bon dia, l' hermitana!
—Ja torneu a ser per qui?
—Com no 'm plau la terra plana
altre cop m' heu d' acollí...
—Ben vingut! Mellor ufana
posaréu... oy - dá que sí!

Ja m' ha obert la cambra antiga
de la banda de llevant;
sota la teulada amiga
els aucells hi cantaràn...
de sortí a fora ja 'm triga
que 'ls pastors m' hi esperarán.

Quins sojorns de joya pura
se m' hi guardan! Vull gosá
a plé cor aquí a l' altura
que un nou mon m' hi vé a sobtá;
mon desitj ningú l' atura;
cap mal vent l' ha d' entelá

ANTÓN BUSQUETS Y PUNSET

(Fragment d' un poemet premiat en els jocs Florals de Girona
del any passat).

LES ESTOVALLES DE CAN
ROVIRA O DELS ENCANTATS

En la casa payral de 'ls Rovira d' aquesta Vila
se conservan unes estovalles antiquíssimes, que
de de temps immemorial, en el dia de Corpus las
colocan damunt d' una taula al públich al passar
la processó que per costum se deté en la plassa
ont está situada la sòsdita casa.

Segons la tradició aquestes estovalles per-
tanyien als encantats, que habitaven en gran pa-
lau, sota mateix de la Roca d' en Pla. Un dia que
no se senyala, els encantats tenien la roba del
palau extesa damunt les roques, quan un dels
ascendents de can Rovira, que venia del mercat de
Santa Coloma, passá per allí y s' apoderá de les
estovalles; vist aixó per els encantats el perse-
guiren per recobrarles, mes ell apretá a correr, y
posantse a tocar a ànimes, en aquell bell moment,
les campanes de l' Iglesia de Sant Hilari, els en-
cantats cessaren en llur persecussió; mes avans de
fugir cap al seu palau, cridaren al hereu de can
Rovira:—Guarda be aquestes estovalles, puix
aquell que les conserva en son poder, jamay po-
drá esser pobre.

Y de fet; encara avuy dia la gent ignorant,
atribueix l' immemorial benestar de la casa Rovi-
ra, a les encantades estovalles, que gastades, no
pel ús, sinó pel temps, e tán plenes de sorgits.

PELS COMPANYS CONDEMPNATS

L' ESTIUADA responent als sentiments de ger-
manor que deuen regnar sempre entre 'ls bons
cataláns, y molt mes quan germáns nostres en
ideals sofreixen persecussió per son amor a la Pa-
tria, obra una subscripció pera endolcir el calvari
que sofreixen fa temps els companys de *Metralla*
Srs. Llangort y Quintana.

Llista.—L' ESTIUADA 5 pessetes, Heribert Ve-
ciana 3, Ramon Pernau 1, E. P. 5, Remigi Guasch
0'50.

Total, 14'50 ptas.

NOVES

Innegablement que la nostra vila estrova en
un dels anys qu' es veu mes concorreguda.

Els cotxes y automovils arriben acurullats d'
estiuadors, fent esperar que quan siguem al fort
de la temporada la gent no sabrá ahont enqui-
birse.

»»»

Nostre benvolgut diputat D. Joan Ventosa,
que no 's cansa de treballar a favor del districte
que tan dignament representa, continúa les seves
gestions pera dotar a la nostra població d' una
estació telegráfica.

»»»

Tenim entre nosaltres la familia del diputat a
Corts per La Seu d' Urgell, Sr. Garriga y Masó.
Li desitjem un felis estiu.

»»»

Disapte feu nit en nostra vila una companyia del regiment d' enginyers que recorra aquesta montanya, fent practica en la telegrafia electrica.

NOA

Diumenge s'obri al públich el Restaurant de la Font-Vella, que ha canviat de dueño.

No dubtém que els que visitin aquell lloch tan pintoresch quedarán molt complascuts del bon tracte y esmeradíssim servey, aixis com de l'economia en els preus.

NOA

El ministre de Foment ha firmat un projecte de lley de carretera que partint de Breda s'unirà ab la d' Hostalrich a Sant Hilari.

NOA

Dintre molt poch s'instalará un cinematógraf en l'espaiós local del Café de Cetalunya

Ens dihuen qu'el seu sistema es dels mes perfeccionats y que cridarà molt l'atenció per l'originalitat en les pelicoles.

NOA

Matadero: Número de xays sacrificats durant la setmana passada. 81, badelles, 6, bous, 1.

NOA

Hem tingut el gust de saludar a la distingida Directora del *Orfeó Tarragoní* donya Josepa Anguela, qu'es troba estiuejant en aquesta vila.

NOA

Com als demés estius, s'ha il·luminat ab un potent focu elèctrich la Plassa de Mossen Verdager.

Creyém que al sortir aquets número també s'

haurá fet lo mateix a la Plassa de l'Iglesia, donant bon resultat la llista oberta entre ls vehins de la mateixa, ja que únicament a ells, y no al Ajuntament, correspon costejarl' import de tan bona mellora.

NOA

Ens han retornat la visita, els periodichs: *Diario de Gerona*, *La Escena Catalana* de Barcelona, *La Comarca del Vallés* de Tarrassa, *La Veu del Ampurdá* de Figueres, *El Norte Catalán* de Vich y *La Font-Nova* de Camprodón.

Crónica de la Comarca

VILADRAU

El día 9 d'aquest mes es varen celebrar exámens en les escoles públiques de noys y noyes d'aquest poble, ab assistencia de les Autoritats locals, habent resultat un complet éxit per abdues Escoles.

La Junta examinadora encomiá ls procediments práctichs y racionals del jove professor de l'Escola pública de noys D. Manuel Cantarell Monllaó, qui va ésser calorosament felicitat per la nombrosa concorrencia qu'omplenava llocal.

La concorrencia de forasters que venen a passar l'estiu en aquest poble es nombrosa, y ja comensa a pendrer l'aspecte d'una populosa vileta.

Imp. Vda. D. Casanovas, Ronda Sant Pau, 67, Barcelona.

NOU PROCEDIMENT PER SULFATAR LES VINYES

SENS AIGUA AB EL SULFAT DE COURE-DEBRIEG

Excelents resultats. — Per més detalls, dirigir-se a **D. Martí Clopés**, Drogueria

UNICH REPRESENTANT A ARBUCIAS

NOVA SABATERIA

D'EN

FRANCISCO XIRAU

Gran assortit en calçats de luxe

CARRER DE VICH, 10 Y 12

La Fonda de
Pasqual Portabella

ha sigut objecte d' importants
reformes

Preus per dia 5'50 y 6 pessetes
CARRER DE VICH, NÚM, 8